

УДК 338.45:005.8:330.341.1:336(477)

*Швець Ю.О.,
канд. екон. наук, ст. викладач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Запорізький національний університет*

СУЧАСНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Постановка проблеми. Інноваційні проекти є тими факторами, що дозволяють створювати конкурентоспроможні переваги для підприємства. Вони впливають на підвищення вартості фірми, її статусу та положення серед конкурентів. Реалізація інноваційних проектів обтяжена великою невизначеністю і саме тому вона пов'язана з високим рівнем ризику. Значною проблемою реалізації інноваційних проектів є джерело їх фінансування. Наразі є важливим пошук оптимальних джерел фінансування інноваційної діяльності для промислових підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з інноваційними проектами, в останні роки дуже популярні та були досліджені багатьма вченими. Серед науковців можна виділити: Васильчука І. [1], Єлісєєву Л. [2], Марченко О. [3], Огородника В. [4], Петрушенко Ю. [5] та ін.

Інновації та нові технології дозволяють адаптувати підприємства до вимог замовника та швидкої зміни конкурентного середовища, а також забезпечити більш довгий життєвий цикл продукту, який виготовляє компанія. Промислові підприємства мають постійно слідкувати за тенденціями на ринку та покращувати якості власної продукції задля задоволення потреб споживачів. Також підприємства мають аналізувати попит і прогнозувати, які нові продукти будуть популярними у майбутньому. Роботи, пов'язані з впровадженням нових або покращених продуктів на ринок зазвичай є капіталомісткими, і їх результати непередбачувані. Тому дослідження особливостей фінансування проектів НДДКР є на сьогодні дуже важливими та актуальними.

Постановка завдання. Мета статті полягає у дослідженні новітніх джерел фінансування інноваційних проектів; виявленні сучасних трендів фінансування інноваційної діяльності, зокрема, інструменту соціальної взаємодії (краудфандинг), визначенні його основних видів; оцінці особливостей фінансування шляхом використання венчурного капіталу та фінансування, пов'язане з групами бізнес-ангелів на промислових підприємствах України; виокремленні проблем в сфері фінансування інноваційних проектів та формуванні шляхів їх вирішення на промислових підприємствах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з останніми теоріями, інновації є результатом численних складних взаємодій між окремими особами та організаціями і середовищем, в якому діють ці особи та організації. Розвиток теорії інновацій і інноваційних процесів свідчать про

подальшу еволюцію цих явищ поряд з прогресивними процесами в сучасній економіці, що призведе до більш складних моделей інноваційного процесу. Одним з них є відкритий підхід (відкриті інновації – open innovation).

У зв'язку з цим, крім традиційних джерел фінансування інноваційних проектів в області технологій, з'являються нові. Інновації можуть фінансуватися з різних джерел, наприклад: власні ресурси організації, кошти, отримані від співпраці з іншими організаціями (відкриті інновації) або можуть фінансуватися громадою через Інтернет (краудфандинг).

В даний час краудфандинг розглядається як фінансування через соціальну взаємодію різних підприємств, включаючи інноваційні проекти зі сфери бізнесу, культури, мистецтва, спорту, засобів масової інформації.

Вважається, що батьком терміну є М. Салліван, який вперше використав його в своєму блозі «фундаблог» у 2006 р. За визначенням О. Марченко: «Краудфандинг – це співпраця, кооперація людей, які добровільно надають фінансову підтримку стартапу, інноваційному проекту, ідеї або організації» [3, с. 144-146].

Варто зауважити, що, окрім своєї головної цілі (фінансування проектів), краудфандинг виконує важливу функцію – започаткування нового тренду в бізнесі. Фінансові ресурси отримуються від користувачів Інтернету. Ідея, а також сильна сторона цього механізму – це отримання мікроплатежів від широкої громади. Проект фінансується через велику кількість малих одноразових платежів, зроблених людьми, що зацікавились проектом.

Привабливими для вкладників проекти робить, перш за все: хороша ідея, творчість, авторитет, прозорість. Слід додати, що проект повинен бути завершений до кінцевого терміну (дедлайну). Якщо після закриття аукціону зібраних коштів виявилось недостатньо для мінімально необхідного рівня, зазначеного на сайті, всі депозити повертаються вкладникам.

Краудфандинг виділяється як новий механізм для залучення коштів і має певні особливості, які відрізняють його від інших традиційних форм, таких як публічні збори та пожертвування. Відзначимо, що перша особливість краудфандингу полягає в тому, що переказ коштів здійснюється не готівкою, а в дематеріалізованій безготівковій формі. При цьому, другою особливою рисою є те, що мета проекту, який фінансується, завжди чітко визначена. В програмі проекту детально прописано, на що саме будуть витрачені отримані від інвесторів кошти. Краудфандинг не вимагає згоди будь-якого державного органу та може проводитись в особистих, бізнесових чи громадських цілях. Третя особливість полягає в тому, що умови залучення капіталу краці та більш вигідні, ніж загальнодоступні ринкові умови.

Тобто, краудфандинг є більш доступним інструментом залучення коштів для інноваційних проектів, ніж інші сучасні джерела. У зв'язку з розвитком краудфандингу, сформувалися різні його форми. Моделі краудфандингу представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Моделі краудфандингу

Благодійна модель (donation based)	Модель з винагородою (reward-based)	Кредитна модель (credit based)	Акціонерна модель (equity based)
Не відбувається повернення послуги	Найбільш розповсюджена модель краудфандингу	Форма договору мікропозики серед дрібних інвесторів через інтернет-платформу	Передбачає продаж конкретної кількості акцій індивідуальним інвесторам в відкритій формі, тобто проект пропонується широкому колу потенційних інвесторів
Кошти збираються на різноманітні благодійні заклади. Наприклад, на лікування хворої людини, на будівництво школи-інтернату для дітей-сиріт тощо	Має характер передплати за продукт, який є результатом проекту	Є видом кредиту	В рамках моделі виділяють: - колективне спів фінансування компанії (багато акціонерів сплачують невеликі суми з метою заробітку в майбутньому); - інвестиційний фонд (акціонери створюють фонд, в якому разом інвестують у підприємства).

Джерело: розроблено автором на основі [1–5]

З інформації табл. 1 видно, що існує чотири основні форми краудфандингу. Головна відмінність цих моделей полягає у наявності та способу отримання вигоди для вкладників коштів.

Процес фінансування інноваційних проектів через краудфандинг починається з розміщення пропозиції на спеціальній платформі. В пропозиції прописано предмет оферти, характер участі та сума, необхідна для реалізації проекту. Потім адміністратори платформи перевіряють пропозицію та у разі позитивного рішення вони розміщують його на порталі. Під час збору коштів інвестори вказують суми, які вони хочуть витратити на фінансування проекту.

Якщо після закінчення відповідного терміну вдалось отримати необхідну суму коштів, то проект втілюється у життя. Після чого інвесторам відправляються готові продукти, якщо це модель з винагородою учасників, або повертаються вкладені кошти з відсотками у випадку кредитної моделі. Якщо ж проект закінчується невдачою, кошти повертаються на рахунок інвесторів.

Перша краудфандингова акція (реалізована та ще невизначена термінологією) була соціальною кампанією «Допоможи Маріліон, сплати 5 доларів на наш рахунок». Американські фанати рок-групи Marillion в 1997 р. вирішили фінансувати тур групи, яка не мала для туру власних коштів. За короткий час було зібрано 60000 доларів США. Пізніше група профінансувала свої компакт-диски таким самим чином.

У 2000 р. були створені перші соціальні платформи ArtistShare та JustGiving.com, присвячені музикантам. У 2008 р. було створено Indiegogo (США), а в 2009 р. було створено найбільшу на сьогодні платформу Kickstarter (США). Станом на 2018 р. на платформі Kickstarter було зібрано 3626208365 дол. США та профінансовано 142291 проектів [6].

За прогнозами експертів, у 2020 р. очікується, що глобальна вартість краудфандингу становитиме 500 мільярдів доларів. Завдяки цьому можна буде створити 2 мільйони додаткових робочих місць.

Ще в 2013 р. консалтингова компанія «Делойт» заявила про перспективність краудфандингу як джерела фінансування продуктів технологічних і віртуальних та як новий спосіб фінансування, який заповнить свою нішу на ринку капіталу високого ризику.

Через рік Делойт в «Tech Trends 2014: Inspiring Distruptions 2014» присвятив цілий розділ краудсорсингу та виділив три його типи:

1. Простий краудсорсинг, орієнтований на невеликі завдання (simple, task-oriented crowdsourcing). Платформи кадрового забезпечення, такі як Mechanical Turk Amazona, Gigwalk, TaskRabbit, Elance, Field Agent, Quri, шукають кадри (співробітників) для простих, рутинних завдань, які не вимагають високої кваліфікації. Мета співробітників – заробляти гроші (невисока платня), працювати дистанційно, мати свободу вибору роботи.

2. Комплексний краудсорсинг, заснований на досвіді (complex, experience-based crowdsourcing). Це такі платформи, як: OEQS, crowdSPRING, Kaggle, oDesk або Tongal. Необхідні співробітники, які мають спеціальні навички, думають абстрактно, мають вищу освіту або досвід в галузі.

3. Відкритий краудсорсинг, генеруючий ідеї (open-ended, idea generating crowdsourcing). Метою даного виду є створення ідей та інноваційних продуктів за допомогою залучених кадрів. Такими платформами є IdeaConnection та InnoCentive.

Також експерти Делойт виокремили нові напрямки бізнесу: Crowdfunding (приклади платформ – Kickstarter, IndieGoGo); Collaborative consumption, тобто розподіл одного продукту між різними споживачами, наприклад автомобілями, житлом (послуги Uber та Airbnb); Crowd contribution чи shared knowledge – обмін інформацією, ідеями, знаннями (приклад – Вікіпедія) [7].

Очевидно, що в краудфандингу існує величезний потенціал щодо доповнення традиційних джерел фінансування і підтримки фінансування реального сектору економіки. Краудфандинг може підтримати промислові підприємства не тільки в плані збільшення доступу до фінансування, але також в контексті додаткових маркетингових інструментів та маркетингових досліджень, що може допомогти підприємцям отримувати необхідні знання щодо вподобань клієнтів. Краудфандинг може принести значні вигоди в галузі інновацій, досліджень та розробок і може сприяти економічному зростанню, розвитку місцевих громад та створенню робочих місць.

Що стосується України, то за думкою експертів, після подій 2014–2015 рр. (а саме, Євромайдану) в країні з'явилися необхідні умови для розвитку культури благодійності та власне краудфандингу.

В Україні спостерігається розвиток нового типу краудфандингу – краудфандингу, орієнтованого на розвиток громади (community-enhancing crowdfunding), який максимально залучає благодійника в позитивні зміни в громаді і суспільстві. Українські інноваційні проекти представлені на українських та міжнародних краудфандингових платформах. Статистичні дані щодо участі українських компаній у різних платформах представлено у табл. 2.

Вітчизняні краудфандингові платформи, зокрема, Українська біржа благодійності та Спільнокошт, були створені ще в 2011 р. Зібрані на цих платформах кошти дали змогу допомогти постраждалим під час Майдану та воєнних конфліктів. Такі організації мають довіру серед населення України, що говорить про перспективу розвитку даного напрямку.

Що стосується промислових підприємств, то у 2017 р. інноваційною діяльністю займалося 759 суб'єктів господарювання (табл. 3).

Як бачимо, промислові підприємства у 2017 р. впроваджували як інноваційні види продукції, так і нові процеси. Причому, на інновації підприємства витратили 9,1 млрд. грн. Основним джерелом фінансування інноваційних витрат у 2017 р. залишаються власні кошти підприємств – 7704,1 млн грн (або 84,5% загального обсягу витрат на інновації). Кошти державного бюджету отримали 8 підприємств, місцевих бюджетів – 17, загальний обсяг яких становив 322,9 млн грн (3,5%); кошти

вітчизняних інвесторів отримали 5 підприємств, іноземних – 3, загалом їхній обсяг становив 380,9 млн грн (4,2%); кредитами скористалося 21 підприємство, обсяг яких становив 594,5 млн грн (6,5%) [9]. Такі дані свідчать про необхідність залучення додаткових джерел фінансування інноваційних проектів.

Таблиця 2

Українські компанії на українських і міжнародних краудфандингових платформах

Показники	Назва платформи				
	Українська біржа благодійності	Спільнокошт	GoFundEd	KickStarter	Indiegogo
Кількість підтриманих компаній	1631	156	20	82	2300
Зібрані кошти, дол. США	3581171	367551	22165	1458039	750000
Кількість благодійників	514512	21448	550	дані відсутні	4500
Рік заснування платформи	2011	2012	2015	2010	2008
Середня сума пожертвування благодійника на платформі, в доларах США (зібрані кошти / кількість благодійників)	35217	17,14	40,3	дані відсутні	166,67
Внесок за розміщення проекту на платформі	0%	10-15%	10%	5%	5%

Джерело: розроблено автором на основі [8]

Таблиця 3

Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю у 2017 р.

Промислові підприємства	Кількість підприємств
Усього, з них:	759
мали витрати на інноваційну діяльність	631
упроваджували інновації, з них:	672
упроваджували інноваційні види продукції	358
упроваджували нові процеси	456

Джерело: розроблено автором на основі [9]

Як бачимо, промислові підприємства у 2017 р. впроваджували як інноваційні види продукції, так і нові процеси. Причому, на інновації підприємства витратили 9,1 млрд. грн. Основним джерелом фінансування інноваційних витрат у 2017 р. залишаються власні кошти підприємств – 7704,1 млн. грн (або 84,5% загального обсягу витрат на інновації). Кошти державного бюджету отримали 8 підприємств, місцевих бюджетів – 17, загальний обсяг яких становив 322,9 млн. грн (3,5%); кошти вітчизняних інвесторів отримали 5 підприємств, іноземних – 3, загалом їхній обсяг становив 380,9 млн. грн (4,2%); кредитами скористалося 21 підприємство, обсяг яких становив 594,5 млн. грн (6,5%) [9]. Такі дані говорять про необхідність залучення додаткових джерел фінансування інноваційних проектів.

Тому для промислових підприємств ефективними джерелами фінансування виступають використання венчурного капіталу та фінансування за рахунок бізнес-ангелів. Бізнес-ангел – у Європі їх називають бізнес-ангелами, в США – інвесторами-ангелами – це зазвичай приватна особа або група приватних осіб. Вони надають промисловій компанії інвестиційний капітал, але не тільки – ангел також має значні знання, досвід та широку мережу ділових контактів. Це надзвичайно корисні ресурси для бізнесу на початку. Бізнес-ангели шукають компанії з цікавою ідеєю, яка гарантує прибуток у майбутньому.

Венчурні фонди – це великі компанії, які є частиною сектору приватного капіталу. На фоні всіх інших у цьому секторі інвесторів вони відрізняються тим, що вкладають кошти в компанії-новачки, тобто в найбільш ризиковані. Найчастіше це компанії, чия ідея є інноваційною, а продукт чи послуга ще погано відомі або взагалі невідомі на ринку.

Бізнес-ангели та власники венчурного капіталу мають ряд загальних рис. Обидва джерела фінансування адресовані підприємствам, які тільки починають працювати на ринку та знаходяться на ранньому етапі розвитку. Крім того, компанія, яка має шанс отримати допомогу з одного з цих джерел, повинна бути, як вже згадувалося, інноваційною та перспективною для майбутнього.

Іншою спільною рисою бізнес-ангелів та фондів венчурного капіталу є тривалість їхньої співпраці з компанією, яка перебуває під опікою. Найчастіше такий договір охоплює період від трьох до семи років.

Крім того, бізнес-ангели та венчурний капітал поєднують в собі те, як вони керують компанією, в яку вони інвестують. Найчастіше вони є власниками пакету акцій, завдяки чому вони є не просто пасивними спостерігачами, але можуть суттєво вплинути на рішення та напрямки розвитку компанії. Хоча ангели бізнесу та венчурні фонди призначені для однієї і тієї ж аудиторії, способи їх функціонування не ідентичні.

Передусім бізнес-ангели діють не публічно, часто їх імена невідомі громадськості. У свою чергу, венчурні фонди вкладають кошти відкрито, інформація щодо їх допомоги відома і відкрита для громадськості. Завдяки цьому вони сприймаються як партнери, з якими варто підписати контракт, міцні та надійні. Друга відмінність стосується джерел, з яких виділяється капітал, призначений для підтримки підприємства-новатора. Бізнес-ангел інвестує свої власні кошти в нову компанію, тому його рішення повністю залежить від його аналізу, який він виконує самостійно. У свою чергу, венчурні фонди для фінансування отримують кошти із фонду, створеного інвесторами. Тому їх аналіз є більш об'єктивним.

Отже, варто виокремити такі проблеми в сфері фінансування інноваційних проектів промислових підприємств: брак власних коштів промислових підприємств; низький рівень державної підтримки інноваційної діяльності; незадовільний інвестиційний клімат України через корупцію та бюрократію, що значно зменшує привабливість вітчизняних промислових підприємств з точки зору іноземних інвесторів; низький рівень життя населення, що призводить до відсутності можливості відкласти та інвестувати власні кошти в промисловість; нестача кваліфікованих спеціалістів; відсутність необхідного досвіду у топ-менеджерів промислових підприємств у сфері інноваційної діяльності; «відтік мізків» за кордон, що призводить до зниження інноваційного потенціалу України; недостатній рівень розвитку сучасних джерел фінансування в Україні.

Відповідно, пропонуємо такі шляхи вирішення проблем фінансування інноваційних проектів на промислових підприємствах:

- 1) запровадження механізму надання безвідсоткового кредиту або кредиту з низькими ставками відсотку промисловим підприємствам-новаторам в пріоритетних галузях економіки;
- 2) надання державою гарантій комерційним банкам щодо сплати промисловими підприємствами отриманих кредитів;
- 3) подальша боротьба з корупцією з метою створення привабливого інвестиційного клімату;
- 4) активізація діяльності промислових підприємств у сферах отримання грантів, участі в інноваційних програмах;
- 5) підвищення кваліфікації менеджерів промислових підприємств;
- 6) проведення спеціальних соціальних програм з метою підвищення фінансової грамотності населення;
- 7) підвищення заробітних плат з метою зменшення «відтоку мізків» з України;
- 8) розвиток в Україні сучасних джерел фінансування інноваційних проектів, таких як: краудфандинг, використання венчурного капіталу та фінансування за допомогою груп бізнес-ангелів.

Вказані джерела вже довели свою ефективність в інших країнах, а тому варті того, щоб розвивати їх і в Україні. Використання сучасних джерел дасть змогу промисловим підприємствам оновити свої основні фонди, ефективно впроваджувати інновації та стати конкурентоспроможними на світовому ринку.

Висновки з проведеного дослідження. На основі проведеного дослідження можна відзначити, що промислові підприємства України не проводять інноваційну діяльність саме через брак фінансування. Тому необхідно використовувати нові форми залучення коштів. Найперспективнішими напрямками фінансування інноваційних проектів є такі сучасні джерела, як: краудфандинг, венчурні фонди та фінансування за допомогою бізнес-ангелів.

Виявлено, що основною проблемою в сфері фінансування інноваційних проектів промислових підприємств є незадовільний інвестиційний клімат в Україні. Отже, подальші наукові дослідження повинні бути спрямовані на розробку методів покращення інвестиційної привабливості українських підприємств для іноземних інвесторів та пошуку можливостей активізації діяльності вітчизняних інвесторів.

Бібліографічний список

1. Васильчук І.П. Краудфандинг як феномен постіндустріальної економіки. *Ефективна економіка*: електронне наукове фахове видання. 2013. № 11. С. 20-25. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2500> (дата звернення: 07.05.2018).
2. Слісєєва Л.В. Експонентний розвиток краудфандингу як інструмент активізації інноваційної діяльності. *Економіка та суспільство*: електронне наукове фахове видання. 2017. № 8. URL: <http://economyandsociety.in.ua/> (дата звернення: 07.05.2018).

- 3.Марченко О. Краудфандинг: соціально-економічний зміст та види. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2013. № 4(15). С. 26-35.
- 4.Огородник В.О. Краудфандинг як інноваційний інструмент модернізації національної фінансово-інвестиційної системи. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2014. № 3 (44). С. 103-105.
- 5.Петрушенко Ю., Дудкін О. Краудфандинг як інноваційний інструмент фінансування проєктів соціально-економічного розвитку. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2014. № 1. С. 172-182.
- 6.Kickstarter. URL: <https://www.kickstarter.com/press?ref=hello> (дата звернення: 07.05.2018).
- 7.Deloitte: Tech Trends 2014: Inspiring Disruptions 2014. URL: <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/technology/articles/Tech-Trends-2014.html> (дата звернення: 07.05.2018).
- 8.С миру по нитке: Показатели и тенденции украинского краудфандинга. URL: <https://voxukraine.org/ru/s-miru-po-nitke-ru/> (дата звернення: 07.05.2018).
- 9.Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 07.05.2018).

References

- 1.Vasylchuk, I.P. (2013), "Crowdfunding as a phenomenon of postindustrial economics", *Efektivna ekonomika: elektronne naukove fakhove vydannia*, no. 11, pp. 20-25, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2500> (access date May 07, 2018).
- 2.Yelisieieva, L.V. (2017), "Exponential development of crowdfunding as an instrument of enhancing innovation", *Ekonomika ta suspilstvo: elektronne naukove fakhove vydannia*, no. 8, available at: <http://economyandsociety.in.ua/> (access date May 07, 2018).
- 3.Marchenko, O. (2013), "Crowdfunding: socio-economic content and types", *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Yurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho"*, no. 4(15), pp. 26-35.
- 4.Ohorodnyk, V.O. (2014), "Crowdfunding as an innovative instrument of modernization in the national financial and investment system", *Naukovyi visnyk Uzhorodskoho universytetu. Serii: Ekonomika*, no. 3 (44), pp. 103-105.
- 5.Petrushenko, Yu. and Dudkin, O. (2014), "Crowdfunding as an innovative tool for financing projects of social and economic development", *Marketynh i menedzhment innovatsii*, no. 1, pp. 172-182.
- 6.Kickstarter, available at: <https://www.kickstarter.com/press?ref=hello> (access date May 07, 2018).
- 7.Deloitte: Tech Trends 2014: Inspiring Disruptions 2014, available at: <https://www2.deloitte.com/global/en/pages/technology/articles/Tech-Trends-2014.html> (access date May 07, 2018).
- 8.*S miru po nitke: Pokazateli i tendentsii ukrainskogo kraudfandinga* [With the world in a thread: Indicators and trends of Ukrainian Crowdfunding], available at: <https://voxukraine.org/ru/s-miru-po-nitke-ru/> (access date May 07, 2018).
- 9.*Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy* [The State Statistics Service of Ukraine], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (access date May 07, 2018).

Швець Ю.О. СУЧАСНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Мета. Дослідження новітніх джерел фінансування інноваційних проєктів; виявлення сучасних трендів фінансування інноваційної діяльності, зокрема, краудфандингу; оцінка особливостей фінансування шляхом використання венчурного капіталу та фінансування бізнес-ангелів на промислових підприємствах України; виокремлення проблем в сфері фінансування інноваційних проєктів та формування шляхів їх вирішення на промислових підприємствах.

Методика дослідження. Вирішення поставлених у статті завдань здійснено за допомогою таких загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, а саме: метод аналізу і синтезу, економічного узагальнення – для дослідження існуючих джерел фінансування інноваційних проєктів; діалектичного підходу – для визначення сучасних трендів фінансування інноваційної діяльності, основних видів; статистичний метод обробки даних – при оцінці особливостей фінансування інноваційних проєктів на промислових підприємствах України; метод порівнянь та узагальнень – для виокремлення проблем в сфері фінансування інноваційних проєктів, пошуку шляхів їх вирішення на промислових підприємствах.

Результати. Охарактеризовано сучасні джерела фінансування інноваційної діяльності. Виявлено, що найперспективнішими напрямками фінансування інноваційних проєктів є краудфандинг, венчурні фонди та фінансування за допомогою бізнес-ангелів. Розглянуто процес поширення краудфандингу в Україні та світі. Проаналізовано рівень розвитку інноваційної діяльності промислових підприємств. Сформульовано проблеми фінансування інноваційних проєктів промислових підприємств України та шляхи їх вирішення.

Наукова новизна. Обґрунтовано, що сучасні джерела фінансування інноваційних проєктів дозволять промисловим підприємствам раціонально та економічно вигідно впроваджувати інновації у процесі своєї діяльності, які, на відміну від традиційних джерел, дають змогу налагодити інноваційну діяльність та отримувати очікувані результати значно швидше.

Практична значущість. Основні наукові положення статті можна використовувати у практиці промислових підприємств, що сприятиме швидкій акумуляції фінансових ресурсів та подальшому використанні коштів в інноваційних цілях.

Ключові слова: венчурний капітал, джерела фінансування, інноваційна діяльність, інноваційний проект, інноваційний потенціал, інвестиції, краудфандинг.

Svets Yu.O. MODERN SOURCES FOR FINANCING INNOVATIVE PROJECTS AT THE INDUSTRIAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF INSTABILITY OF MARKET ENVIRONMENT

Purpose. The aim of the article is to research of the latest sources of financing of innovative projects; identification of modern trends in the financing of innovation activities, in particular, crowdfunding; assessment of financing features through the use of venture capital and financing of business angels at industrial enterprises in Ukraine; identification of problems in the field of financing innovative projects and the formation of ways to solve them at industrial enterprises.

Methodology of research. The solution of the tasks set in the article is carried out with the help of such general scientific and special methods of research, namely: the method of analysis and synthesis, economic generalization – to study the existing sources of financing innovative projects; a dialectical approach – to determine modern trends in the financing of innovation activities, the main types; statistical method of data processing – in assessing the peculiarities of financing innovative projects at industrial enterprises of Ukraine; the method of comparisons and generalizations – to distinguish problems in the field of financing innovative projects, finding ways to solve them at industrial enterprises.

Findings. The modern sources for financing innovative activity are described. It is revealed that the most promising directions of financing innovative projects are crowdfunding, venture funds and financing with the help of business angels. The process of spreading of crowdfunding in Ukraine and in the world is considered. The level of development of innovative activity at industrial enterprises is analyzed. The problems of financing innovative projects of industrial enterprises of Ukraine and ways of their solution are formulated.

Originality. It is substantiated that modern sources of financing of innovative projects will allow industrial enterprises to innovate in the process of their activity rationally and economically, which, unlike traditional sources, allow innovating and obtaining expected results much faster.

Practical value. The main scientific provisions of the article can be used in the practice of industrial enterprises, which will facilitate the rapid accumulation of financial resources and the subsequent use of funds for innovative purposes.

Key words: venture capital, sources of funding, innovation activity, innovation project, innovation potential, investments, crowdfunding.

Швец Ю.А. СОВРЕМЕННЫЕ ИСТОЧНИКИ ФИНАНСИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ НЕСТАБИЛЬНОСТИ РЫНОЧНОЙ СРЕДЫ

Цель. Исследование новейших источников финансирования инновационных проектов; выявление современных трендов финансирования инновационной деятельности, в частности, краудфандинг; оценка особенностей финансирования путем использования венчурного капитала и финансирования бизнес-ангелов на промышленных предприятиях Украины; выделение проблем в сфере финансирования инновационных проектов и формирование путей их решения на промышленных предприятиях.

Методика исследования. Решение поставленных в статье задач осуществлено с помощью таких общенаучных и специальных методов исследования, а именно: метод анализа и синтеза, экономического обобщения – для исследования существующих источников финансирования инновационных проектов; диалектического подхода – для определения современных трендов финансирования инновационной деятельности, основных видов; статистический метод обработки данных – при оценке особенностей финансирования инновационных проектов на промышленных предприятиях Украины; метод сравнений и обобщений – для выделения проблем в сфере финансирования инновационных проектов, поиска путей их решения на промышленных предприятиях.

Результаты. Охарактеризованы современные источники финансирования инновационной деятельности. Выявлено, что наиболее перспективными направлениями финансирования инновационных проектов является краудфандинг, венчурные фонды и финансирование с помощью бизнес-ангелов. Рассмотрен процесс распространения краудфандинга в Украине и в мире. Проанализирован уровень развития инновационной деятельности промышленных предприятий. Сформулированы проблемы финансирования инновационных проектов промышленных предприятий Украины и пути их решения.

Научная новизна. Обосновано, что современные источники финансирования инновационных проектов позволят промышленным предприятиям рационально и экономически выгодно внедрять инновации в процессе своей деятельности, которые, в отличие от традиционных источников, позволяют наладить инновационную деятельность и получать ожидаемые результаты значительно быстрее.

Практическая значимость. Основные научные положения статьи можно использовать в практике промышленных предприятий, что будет способствовать быстрой аккумуляции финансовых ресурсов и дальнейшем использовании средств в инновационных целях.

Ключевые слова: венчурный капитал, источники финансирования, инновационная деятельность, инновационный проект, инновационный потенциал, инвестиции, краудфандинг.